● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

Tolmun in kamen v izvedbi gledališke skupine iz Senožeti

V kulturnem domu Dolsko so v okviru letošnjega srečanja gledaliških skupin zadnjo nedeljo v marcu gostovali igralci iz Senožeti — amaterska gledališka skupina KUD Anton Mehle — s komedijo Toneta Partljiča Tolmun in kamen.

Ko se je zavesa dvignila, so mi po glavi rojile vsemogoče misli: danes v skoraj vsaki hiši gledamo televizijo in se skoz njo spoznavamo s kulturnimi dosežki svoje ožje, pa širše domovine, a prav tako tudi s svetovno literaturo, posneto na filmski trak, ali z neposrednimi prenosi tega ali onega gledališkega dela.

Še pred dvajsetimi in več leti vsega tega ni bilo! Le redkokdo in redkokdaj je iz oddaljenejših krajev zašel v mesto zato, da bi si ogledal gledališko predstavo ali kak dober film. Posledica tega je bila, da okus gledalca prav gotovo ni bil tako izbrušen, kot je danes. Po tej plati so imeli takratni gledališki amaterji, pa tudi poklicni gledališčniki povsem drugačen, mnogo lažji položaj v odnosu do gledalca in ne nazadnje tudi drugačno družbeno stimulacijo.

Ko sem torej v Dolskem gledal predstavo, sem si mislil, da bi bilo napačno primerjati te zagnane ljubitelje s poklicnimi igralci. Vedeti moramo, da imamo pred seboj pretežno mlade ljudi, ki si svoj vsakdanji kruh služijo na tak ali drugačen način in ob svojem delu najdejo še toliko prostega časa, da se v svojem kulturnem domu občasno snidejo in se učijo odrskih spretnosti. In šele po mnogih urah učenja je rezultat — odrska uprizoritev.

Revijsko predstavo, ki sem jo gledal, so Senožečani ponovili tokrat že tretjič, premiero pa so imeli doma v Senožetih ob slovenskem kulturnem prazniku. V prihodnje načrtujejo nekaj gostovanj po okoliških krajih.

Predstava je potekala v lahkem komedijskem ritmu, režijsko je bila dovolj razgibana in igralsko sproščena. Režiral jo je Jani Sopotnik, igrali pa so Veronika Oblak, Štefan Cerar, Aleš Kokalj, Darko Pavšič, Liljana Vrisk in Ivan Nolimal. Za slednja dva velja omeniti, da sta se v tej igri prvikrat predstavila občinstvu in da sta svoj odrski krst prav dobro prestala.

Po predstavi smo skupaj z igralci sedli v prijazno vaško gostilno in se pogovarjali o teh in onih težavah pri ljubiteljskem kulturnem ustvarjanju in poustvarjanju, pa tudi o tem, kako skromna finančna sredstva družba namenja amaterskim kulturnim društvom!

Prav gotovo je eno: če ljubitelji gledališča ne bi imeli toliko veselja in ljubezni do nastopanja, bi ta dejavnost marsikje že zdavnaj zamrla. Najbolj razveseljivo je, da je še vedno precej takih, ki niso vrgli puške v koruzo in se še ukvarjajo z amatersko kulturo. Ob tej priložnosti sem namreč spoznal tudi dolgoletno članico društva iz Senožeti Cilko Pavšič, ki je prek 40 let režirala in vodila igralsko tamkajšnjo družino. Še danes je njen simpatizer in ji rada priskoči na pomoč, če le more!

Občudoval sem jo, saj sem iz njenih besed razbral neizmerno veliko optimizma in ljubezni do gledališča, predvsem pa strokovnega znanja, ki ga je vsa ta leta prenašala na mlajše rodove.

Pomislil sem: O, da bi še veliko igralskih družin imelo takšne mentorje!

M. BREZNIK

VESTI IZ KULTURE

● Uspeh treh učenk naše glasbene šole

Jasna Nadles, Renata Radišek in Katarina Plut se učijo na naši glasbeni šoli flavto pri učiteljici Jasenki Jelačič. Uspešno pa sodelujejo tudi v triu kljunastih flavt, s katerim so se udeležile XIII. tekmovanja učencev in študentov glasbe iz SR Slovenije 16. in 17. marca.

Z dokaj zahtevnim in nadvse lepo zaigranim programom so si priigrale 1. nagrado in pravico sodelovanja na zveznem tekmovanju mladih glasbenikov konec aprila v Prištini.

AP

● Tudi revija glasbenih šol — uspešno!

Učenci naše glasbene šole so tudi letos uspešno sodelovali na VII. reviji glasbenih šol Ljubljane, Notranjske in Zasavja, ki je bila letos, 21. in 23. marca. Prvega dne so se v Logatcu z lepo zaigranim programom predstavile Mojca Papež in Mateja Sintič z duetom flavt ter pianistka Maruša Bukovec, 23. marca pa je v Hrastniku prav tako uspešno nastopila učenka IX. letnika klavirja Nataša Novosel.

Mentorice teh učenk so Jasenka Jelačič, Soča Pervanje-Istenič in Olga Primc.

AP

● Drugi kulturni utrinki

Srešanje šolskih pevskih zborov naše občine, ki je letos že osemnajsto po vrsti, bo v torek, 17. aprila, ob 17. uri v festivalni dvorani Pionirskega doma.

Sodeluje 18 otroških in mladinskih pevskih zborov naših osnovnih šol. Nekatere zbore — zlasti otroške — ter skupno pesem G. F. Händla Čudež jutra bo na klavirju spremljal pianist Borut Lesjak.

Starši in vsi drugi — vljudno vabljeni!

Tudi letos je Zveza kulturnih organizacij Ljubljana Moste-Polje pripravila občinsko srečanje gledaliških skupin.

Prva predstava v okviru srečanja je bila v nedeljo, 25. marca, ob 16. uri v kulturnem domu v Dolskem, kjer so se predstavili člani gledališke skupine KUD Anton Mehle Senožeti s Partljičevo komedijo Tolmun in kamen.

Naslednja revijska predstava bo v torek, 10. aprila, ob 20. uri v kulturnem domu Španski borci, ko bodo zaigrali člani gledališke skupine Odprti krog iz Most. Za letos so pripravili avtorsko lepljenko za avdio, video in igralce pod naslovom: Vzgoja ptice oponašalke. Pridite, ne bo vam žal!

Do konca junija se bo v okviru občinskega srečanja poleg omenjenih zvrstilo še pet gledaliških predstav, in sicer:

Nosorogi E. Ionesca v izvedbi dramatskega krožka Srednje šole za elektroenergetiko v režiji prof. Helene Potokar, **Večna lovišča** M. Štefanca — KUD Prežganje v režiji Bojčenke Bobnar, **Ženitev** N. V. Gogolja, ki jo je pripravila dramatska skupina Lipoglav, režirala pa Marinka Brezovar, **ETIENNE** — komedija Jacquesa Devala v izvedbi novoustanovljene gledališke skupine KUD Zadobrova-Sneberje, ki jo je režiral Vili Golob, in **Poročil se bom s svojo ženo** M. Marinca — KUD Hrušica v režiji Marjane Jevšjak.

O podrobnostih v zvezi s predstavami (ura, datum, kraj) vas bomo obveščali sproti!

M. Š.

PISMA BRALCEV

Polje — kraj predmestnega zasebništva

Majhen povod za to pisanje mi je dalo omizje ljubljanske TV (21. marca), in sicer izbrane kulturniške elite o mnogovrstnosti in množičnosti kulturnega življenja na Slovenskem.

Ne glede na to, da se je razprava nanašala predvsem na probleme centralnega dogajanja so bile nekatere misli izrečene dovolj široko in jedko, da tudi gledalec, ki jo je spremljal iz svojega mehkega fotelja, v njem to pot ni mogel zaspati vse do konca oddaje. Toda name kot prebivalca ljubljanskega obrobja, je pogovor deloval bolj asociativno, se pravi v tem smislu, da sem znova obstal pred vprašanjem, kaj se kulturnega dogaja v kraju, kjer živim že 27 let. Da ne bi bil krivičen do preteklosti, skušam v duhu kritično preleteti samo ta svoja leta, kar glede na tempo splošnega razvoja nikakor ni malo.

Človek, ki pride od zunaj, bi pričakoval, da je Polje kot splošno znan revolucionaren in družbeno vsestransko napreden kraj tudi središče razvitega kulturnega življenja. Pričakovanje pa je žal daleč od resnice. V mislih imam Polje v ožjem smislu, brez Vevč in Zaloga, ki negujeta vsak svojo kulturno tradicijo.

Prav nič ni treba prehoditi nekdanjih poljskih in travniških površin, ki so danes pozidane — samo enkrat se velja zazreti v prometne konice, koliko zaposlenih ljudi pogoltajo in nabruhajo naši avtobusi, pa imamo že dovolj živo podobo o namnoženosti Polja v zadnjih dveh desetletjih. In kaj so ti ljudje, na splošno vzeto, drug drugemu? Samo soobčani brez vsakršnih pridevkov in olepšav. Kakor se ne poznajo na avtobusih, tako redkobesedni so najbrž tudi njihovi medčloveški odnosi v soseskah.

In kako ti ljudje živijo v sebi, v svojih družinskih krogih? Spet imamo pri roki besedo (ki pa ne bi hotela biti krivična): porabniško. Na vprašanje, ali in kako kulturno živijo, bi najbrž dobili takle odgovor: Mladina še ni dovolj zresnjena za »klasično« kulturo. In odrasli? Obojestranska zaposlenost zakoncev (z nenehnim in zagrizenim bojem za standard), intenzivno uživanje vseh razpoložljivih dobrin, iskanje skritih priložnosti, ki brihtnežem v sedanji gospodarski stiski omogočajo prelisičiti lisico... In tako je človek zvečer utrujen. Po spodobni večerji si z občutkom svete pravice privošči domače razvedrilo po svojem okusu. Barvni televizor z daljinskim upravljanjem povprečni večini že kar zadošča, za spremembo pa, če se komu da, je do Cankarjevega doma, kjer je prireditev vsak dan na pretek, tudi le dober skok... Kdo bi mislil še na kaj drugega? — Tipično predmestno zasebništvo!

In vendar... Ali nas ne bo nekega dne ob taki porabniški miselnosti zabolela glava? Ali nas ne bo globoko zažejalo po nečem, kar zdaj puščamo spati v sebi in si dopovedujemo, da nam to za eksistenco ni prav nič potrebno? Za goli materialni obstoj res ne, toda notranja polovica našega bistva, preden bo do kraja zakrnela, se bo s krikom oglasila in nam očitala duhovni samomor.

Pred leti je sindikalna skupina delovno zagnanih učiteljev na osnovni šoli v Polju skušala predramiti kulturno mrtvilo kraja z lastnim angažiranjem. Uprizarjala je pomembna dela: Feldmanove »Temne dni«, Millerjeve »Moje sinove«, omnibus klasičnih dramskih odlomkov... Obiska nikakor ni manjkalo in tudi priznanj ne. Predmestnega zasebništva pa s tem ni uspela pregnati iz kraja.

Kulturni amaterizem kot avtonomna dejavnost iz spontanega nagiba in je lasten sleherni zdravo živeči (če še tako majhni) ljudski skupnosti, je hkrati bil in tudi ostane svojstven katalizator vseh višjerednih, poklicnih teles. V tem smislu bo zmeraj aktualen in ne bo nikoli zamrl, zato pa bi ga prav nikjer ne smeli pogrešati, in kjer ga ni, se smemo upravičeno vprašati, zakaj ga ni.

Polje ima tak urbani položaj, da mu je »usojeno« dolgoročno čakati na svoj dokončnejši razvoj oziroma podobo. To dejstvo pa (kolikor poznam razmere) prebivalce kulturno uspava in jim je celo v nekakšno potuho, ker se nenehno lahko izgovarjajo. Imeli smo zelo slab, neustrezen prosvetni dom, ki je kulturnike in obiskovalce odbijal. V boljših finančnih razmerah kakor danes smo se tolažili, da je treba dati prednost gospodarski gradnji kraja, tej pa naj bi sledil blesteč kulturni center, v katerem bi bil užitek že posedeti, kaj šele delati...

In zdaj? Kajpada spet čakamo, ko tičimo v dolgovih in sredstev za tolikanj sanjani kulturni center še dolgo dolgo ne bo. Pravzaprav, če hočemo biti odkriti in pošteni do sebe, si moramo priznati, da nam niti ni preveč hudo, ker ta čas ni naklonjen kulturnim »potrebam«.

Politično naprednemu Polju se utegne zgoditi, da nekoč nepričakovano dobi možnost za neovirano postavitev zavidanja vrednega doma kulture. Toda kako ga bomo znali smotrno rabiti, če dejavnostno ne bomo pripravljeni?

JANEZ LAMPIČ

Namesto sedmine

(Ivan Lampič, rojen 5. 2. 1905, umrl 8. 3. 1984)

Tokrat sva se sprejela kot še nikoli.

Ozka, slabo shojena gaz zavira korak, da ne stečem navkreber. Koraki enakomerno meljejo po zmrznjenem snegu in kot mlinsko kolo poganjajo misli.

Dan po prazniku žena je, streljaj od doma je prava zima. Še včeraj me je kolega vabil v zaresne hribe; danes mi del tega daje Golovec, daleč manj ugleden od divjega Grintavca. Veter moti tišino, v kateri počiva zimski gozd. Smrečje in borovje glasno vzdihuje, odprti greben se je razodel do listja; po njem za nekaj korakov zašumi in potem težki gojzerji spet zameljejo v sneg. V misel se vplete temna Wagnerjeva pogrebna glasba, ki sem jo pravkar odložil z gramofona. Čudno, vanjo sili razigrani Berliozov valček. Kot pomlad, ki leze v zimo, kot življenje, ki ga ne premaga smrt.

Skoraj srečam ga, tako misel poleti k njemu. Včeraj smo sedeli po tisti neizprosni novici in sestavljali besedilo osmrtnice — »Nenadoma je tiho odšel od nas naš drugi ata...« Tako blizu je spomin, ko sem se zadnjič (kot pred tem tolikokrat) vrnil z Golovca; ata je sedel pri oknu. Rad je gledal na Blažev grič in više v gozd, neubogljive noge pa ga niso več ponesle v hrib. Zato se je tem raje spominjal, kako je prvi imel prave smuči v Štepanji vasi.

Borovci pojo z vetrom. Je bil pred petdesetimi, sedemdesetimi leti veter na Golovcu drugačen? Je gozd mrmral z njim druge pesmi? Zavijem s poti, štiri »noge« dobro drže na zmrznjeni skorji, v katero je srnjad zapečatila svoje sledi. Oprt na smučarski palici sredi belega, mrzlega hriba molče kriknem v veter: Ata! Ata! Zdi se, kot da bo za klicem okrenil sivo glavo... Kaplja se od očesa požene prek nosu v veter; zaradi mraza, zaradi vetra, njega...

Bog ve, če je kdaj kot otrok Štepanje vasi in Golovca stal prav na tem mestu. Slutim ga v majanju krošenj. A zagotovo je tu kdaj skrivaj popeljal svojo Angelo.

Krenem nazaj na valovito gaz. Nisva bila prav pogosto skupaj in tudi govorila nisva kdo ve koliko. Srečala sva se kot dobra človeka in ni bilo potrebno ne veliko ne velikih besed. Tako tudi zadnjikrat. Govoriti si mogel več in meni so besede tičale v grlu. Slovo je bilo z dotikom.

Gaz se zložno pne, misel zdrsne tri desetletja nazaj. Moj dobri nono me je prvič popeljal na Golovec. Meril sem ga z otroško mero, zdel se mi je neizmeren, divji, pravljičen. Spomnim se pripovedovanj, kako je bil med vojno blizu, vabljiv, prepovedan. V mislih speljem oba – nona in ata v vesel klepet in z nasmeškom prisluhnem njunemu obujanju spominov.

V zavijanju vetra zamro njuni glasovi...

Misli moti vse več sprehajalcev na grebenski poti. Pobegnem na samotno Ceglarico. Zadnjič sem tu srečal prijaznega dušnega pastirja in o prijetnem srečanju sem doma z atom poklepetal. Danes ga Golovec oživlja, ohranja. Srečeval bom ata na vsakem teku in sprehodu in vedno znova bom presenečen, ko me ne bo pričakal v stanovanju, ob oknu, zroč na Blažev grič.

V sivem, nekoliko kalnem pogledu je bila vedno nagajivo šegava iskra. Dobri, stari vici in anekdote so bili nerazdružni del njega. Pred dvema tednoma, na smrtni postelji, se je zadnjikrat pošalil.

Pot zavije močno navzdol in v mrak zamigljajo moščanske luči. V sivino nemo štrli zvonik na štepanjskem pokopališču.

Ustavim se še zadnjikrat — vrh Blaževega griča. Nekako pred dvajsetimi leti, me prešine tisti proustovski občutek, sem stal tu s sošolcem. Njive in travniki so segali vse do Jarš, lena Ljubljanica se je jasno črtala med njimi. Iz plitkega snega so silili zeljni štori. Glavo mi napolni Murnov verz — Mir, ah, lega na zemljo, meni ni ga moč dobiti...

Kraj pod menoj počasi in zanesljivo izginja pod težkimi stolpnicami in bloki. Počasi izginjajo njegovi ljudje. Enega, nam tako dragega, pravkar pokopavamo.

Marjan Čonč

● BLIŽA SE 27. APRIL — OBČINSKI PRAZNIK

Kako bomo letos praznovali

Odbor za proslavo občinskega praznika, ki ga naša občina praznuje 27. aprila, je že oblikoval podobo letošnjih praznovanj. Kot druga leta bomo tudi letos združili praznovanje občine, praznovanje Osvobodilne fronte in praznika dela — 1. maja v skupno praznovanje.

Naš praznik je deloven dan

To je delovni naslov in moto vseh prireditev ob letošnjem občinskem prazniku, katerega osrednja prireditev bo **25. aprila ob 18. uri v veliki dvorani kulturnega doma Španski borci.**

Slavnostni govornik bo Pavle Vindišar, predsednik občinske konference Zveze komunistov. Ob kulturnem programu bo tudi letos slovesna podelitev občinskih priznanj in nagrad, srebrnih priznanj OF in priznanja »inovator 84«. Nekaj posebnega bo letos kulturni program, v katerem bo ob vevškem pihalnem orkestru glavni dogodek predvajanje kratkometražnega filma o naši občini, ki ni bil narejen v ta namen, temveč za širše informativno propagandne namene in ga bodo občani lahko videli v tednu proslave v domačem kinu Triglav. Na občinski proslavi bo predvajan pred ljudmi, ki so bili in so z razvojem občine najbolj delovno, ustvarjalno in življenjsko povezani. Naslov filma je Naš praznik je deloven dan. Sicer pa bo vsebina proslave in tudi drugih predpraznič nih dejavnosti zvenela v duhu 10. obletnice sprejema nove ustave, s katero smo v naš samoupravni razvoj vgradili delegatski skupščinski sistem in vnesli vrsto drugih revolucionarnih sprememb.

Uro pred pričetkom proslave bo v likovnem salonu KD Španski borci kratka svečanost ob razstavi dveh slikarjev iz pobratene občine Bileće in nekaterih naših umetnikov. Isti dan, to je 25. aprila, bo ob 11. uri v knjižnici Jožeta Mazovca slovesna predstavitev knjige o španski državljanski vojni, ki jo je napisal Viktor Jeriha, predstavil pa jo bo Zvone Kržišnik. Te slovesnosti se bodo udeležili še živeči španski borci iz Slovenije, ki si bodo ogledali tudi tovarno Kolinsko in se zvečer udeležili občinske proslave.

Še vrsto drugih prireditev

Tudi druge dni ob prazniku bo vrsta prireditev. Začeli jih bodo mladi pevci v festivalni dvorani Pionirskega doma, kjer bo 17. aprila srečanje šolskih pevskih zborov iz naše občine.

Telesnokulturna skupnost bo organizirala krose za najmlajše in šolske otroke.

23. aprila ob 18. uri bo otvoritev novega oddelka knjižnice Jožeta Mazovca v novem domu občanov na Fužinah.

27. aprila bo v spomin padlim kolesarjem, borcem NOV, že tradicionalna kolesarska dirka pod Urhom, ki jo prireja kolesarski klub Rog-Franek.

1. maja nam bo kot druga leta z budnico napovedal delavski praznik vevški pihalni orkester. Ob 10. uri pa se bo na Pečarju začelo že tradicionalno srečanje, ki ga bosta organizirala občinski sindikalni svet in sindikat Papirnice Vevče.

11. maja bo otvoritev vzgojnovarstvenega oddelka, enote Mojca v Novih Jaršah.

Še vrsto drugih predpraznič nih dejavnosti bo v raznih organizacijah, društvih, pa tudi na vasi in v skupnostih stanovalcev. Tudi veliko očiščevalno akcijo, 7. aprila lahko štejemo mednje.

S. G.

● ČESTITKE OB JUBILEJU

Naš občan Živko Lukič, udeleženec NOB in nosilec partizanske spomenice 1941, stanujoč na Bilečanski 4, je 7. aprila praznoval šestdeseti rojstni dan. Čestitamo k življenjskemu jubileju!

MLADI PIŠEJO ● MLADI PIŠEJO

KNJIGA — OKNO V SVET

Že ko sem bila majhna, me je mama začela pripravljati na branje knjig. Kupovala mi je slikanice, pripovedovala zgodbice, me učila abecedo. Ko sem prišla v šolo, sem poznala že vse črke. Malo sem že znala brati, tako sem se med mojimi prvimi počitnicami lotila Pike Nogavičke. To je bil zame pravi uspeh, saj si prej tako debele knjige še pogledati nisem upala. Potem sem se vpisala v šolsko knjižnico. Tam sem spoznala še mnoge druge knjige, ki so me spremljale skozi prva šolska leta. Nekatere med njimi sem prebrala tudi večkrat, pritegnile so me s svojo živostjo, s svojimi veselimi in žalostnimi zgodbami junakov in njihovih prijateljev.

Skupaj s knjigami sem spoznavala tudi vse širši svet. Z Indijanci sem se preselila na Divji zahod, s Tomom Sawyerjem v Srednjo Ameriko, s Pogumnimi kapitani na oceanske širjave... Spoznavala sem probleme, slabosti in veselja, skupaj z junaki iz mojih knjig.

Knjige so mi tudi pomagale premostiti čas, ko nisem imela kaj početi, dostikrat pa sem si zanje vzela čas tudi takrat, ko bi morala pomagati mami ali očetu, ali pa narediti delo za šolo. Zato mi je mama tudi večkrat očitala, da preveč berem. Vendar kljub temu ostaja knjiga moja prijateljica in me bo spremljala skozi življenje, tako kot me je doslej.

META VREČAR, 8. a
OŠ Leopold Maček-Borut